

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 12.

Kakšen harmonij?

Morda ga ni instrumenta, ki bi si tako naglo pridobival prijateljev, kakor zadnji čas harmonij. Med raznimi instrumenti se proda oziroma pokupi primeroma največ harmonijev. Tudi imamo veliko trdk, ki izdelavajo harmonije, če se ne motim, imamo še Slovenci celo dve.

Vendar je pa kljub toliki množici trdk prav veliko težav in sitnosti pri nakupovanju. Vzrok temu je to, ker so instrumenti posameznih trdk pri isti ceni, isti velikosti popolnoma različni. Celo ena in ista trdka ima skoro ob istem času pogosto harmonije docela različne kakovosti. Zlasti je v vsem velika razlika med harmoniji amerijskega in evropskega sestava. Velika težava je tudi s ceniki, ker nekateri tako hvalijo najslabejšo robo, da bi jim človek navsezadnje skoro res verjel, čeprav vidi, da instrument ni čisto zanič. Zato se tudi pogosto kdo opeče pri harmoniju, ker se zanese na besede, tako da dobi popolnoma drugačen instrument, kakor pa bi ga rad.

Ker se mi je že parkrat primerilo, da se je kdo pritoževal nad kako trdko, oziroma nad harmonijem, ki ni ustrežal njegovim zahtevam, zato sem se namenil napisati par stavkov o lastnostih različnih harmonijev. Po teh lastnostih bo vsakdo lahko spoznal, kak instrument bo vstrežal njegovim namenom.

Harmonije delimo po konstrukciji v dve glavni vrsti: evropskega in amerijskega sestava.

Glavni razloček je v konstrukciji meha, kakor sem že omenil v „Cerkvenem Glasbeniku“ l. 1899. str. 95. Pri evropskih gre sapa iz mehu v sapnico (Windlade) in od tu do jezičkov, ki začnejo vibrirati in se glasiti; pri amerijskih pa se meh raztegne in vsrkava sapo, ki prihaja vanj skozi celice, ki v njih leže jezički. — Toliko naj zadostuje, zakaj namen temu spisu ni, spuščati se v podrobnosti konstrukcije; primerjati hočemo le prednosti oziroma nedostatke harmonijev obeh konstrukcij.

Glavna stvar pri vsakem instrumentu, torej tudi pri harmoniju je kakovost glasu. In prav tu je med obema vrstama največji razloček.

Glas američanskih harmonijev je mehak, prijeten in tudi pri močnejši sapi ne postane zopern; pri evropskih je pa navadno bolj krepak in močan, izvečine bolj rezek, pogosto neprijeten in pri nekaterih tvrdkah docela zopern. — Amerikanci so splošno bolj tihi in povečjem dobro representirajo barvo orgelskih glasov, vendar pa se glasé pri plenu mogočno in polno, da človek misli, da posluša orgle; evropejci so pa navadno bolj glasne narave, njih barva je pa nekako svoje posebne vrste; vendar se pa — vsaj pri boljših firmah — barva posameznih registrov bolj razlikuje kot pa pri američanskih.

Drugo, v čemer se obe vrsti razlikujeta, je dinamika. Tu ima pa vse-kako prednost evropski harmonij. Z njim se morejo izvršiti vse dinamične finese: od najtišjega pianissimo do najkrepkejšega fortissimo, od tožčega tremolo do čvrstega sforzato se dajo v hipu izpeljati vse mogoče dinamične stopnje in to pri isti registraciji. Američanski harmoniji vsega tega ne zmorejo tako dobro. Sicer se tudi pri njih lahko začne s pianissimo in hitro pride na fortissimo, celo pri isti registraciji, toda obratna pot se ne more tako hitro izvršiti. Sploh se crescendo in decrescendo pri američanskih harmonijih dela ali z močnejšo oziroma slabejšo sapo, ali tako, da se rabi takozvani „Knie-schweller“, ali pa kakor pri orglah, da se privzemajo oziroma zapirajo razni registri. Zadnji način se napravi ali tako, da se z roko potezajo ali odpahujejo posamezni registri, ali pa še lepše, ako se počasi pritiska z levo nogo na vzvod, takozvani „Grand Organ“. Najlepše se pa naredi, ako se združijo vsi trije načini. Seveda še pri vsem tem ne gre tako lepo kot pri dobrih harmonijih evropskega sistema.

Razlika med obema vrstama je tudi v mehanizmu gledé priročnosti. Ako se v evropskem harmoniju kaj pokvari, je težko priti do onega bolnega mesta, semterje je treba skoro vse razdreti; američanec je v tem kaj pri-ročen. Tako n. pr. se dá vsak jeziček posebe vzeti iz svoje celice.

Gledé trpežnosti — kolikor poznam harmonije te in one vrste — menda ne bo posebne razlike. Sicer se navadno misli, da so američanci na-strašno občutljivi, vendar pa lahko trdim, da niso veliko ali celo nič manj trdni kot evropejci, tako da tudi američanski „gentleman“ marsikaj prenese.

Kar se pa tiče zunanje oblike, gre pa vsekako prednost američancem; najpriprostejša zunanja oblika pri američanskih harmonijih je že zelo ukusna, dočim so manjši evropski harmoniji pogosto podobni pobarvanim zabojem. Sploh kažejo američanski harmoniji tudi na zunaj neko fineso, lahkoto, prikupljivost, evropski pa navadno neko okorelost in nepripravnost, tako da že zunanjščina kaže, kaj je znotraj.

Američanci imajo tudi neko malo prednost gledé registracije; pri njih se namreč s samim pritiskom noge na vzvod „Grand Organ“ napravi pleno, ni treba nič z roko potezati registrov. To je dobro, ker se tako prav dobro reprezentirata dva manuala; lahko se igra pleno — a se odneha s pritiskom na vzvod in imamo piano ali kar, že kdo hoče pri drugačni registraciji, in obratno, ne da bi bilo treba prenehati z igranjem.

V čimer je zadnjič precej razlike, je cena. Zakaj američanski so kljub carini in vožnji primeroma cenejši kot pa evropski, zlasti, če se človek more ogniti prekupecev, ki pogosto zahtevajo veliko procentov.

Iz vseh opisanih lastnosti si bo vsakdo lahko sam napravil sodbo, kak harmonij bo ustrezal njegovemu namenu. Vendar pa hočem tudi sam dati par navodil za nakupovanje.

Ker imajo, kakor omenjeno, evropski harmoniji močnejši, krepkejši in bolj rezek glas, zato so dobri v onih slučajih, ko je treba, da se glas dobro, precizno sliši, ko je treba s harmonijem koga podpreti in mu ušesa dobro odpreti. Torej je gotovo dober za šole, da nekako preupije oziroma vodi otroke. Tudi za pevška društva, zборе in sploh za poučevanje petja je na mestu evropski harmonij. Kdor misli rabiti harmonij le za poučevanje ali vsaj povečjem za poučevanje, bo gotovo bolj zadovoljen z evropskim kot pa z ameriškim, zlasti, ako ga naroči pri dobri, zanesljivi firmi; zakaj tudi harmoniji nekaterih evropskih firm imajo prav čeden in prijeten glas.

Toda za domačo rabo je pa vsekako prijetnejši ameriški, zlasti še zato, ker se dá z njim napraviti več kombinacij; človek ima torej vedno kaj novega, kar vzbuja zanimanje in veselje do instrumenta.

Tudi za kapelice je boljši amerikanec, ker boljše reprezentira orgle, zlasti ker s svojim subbasom dobro posnema pedal, ne namestuje ga seveda ne, razen če je harmonij s pedalom. — Za večje cerkve kajpada ni harmonij hodisi tak ali tak, tu morajo biti orgle, ker harmonij zgubi v večjem prostoru vso moč. Za silo je seveda boljši kot nič, zlasti ako zbor le s težavo zmore zборе a capella.

Téle misli sem napisal s tem namenom, da bi rešil vprašanje pri kupovanju: kakšen harmonij? in kje? Seveda bi še lahko kaj govoril o raznih firmah; toda ker so precej nestalne in zlasti ker nočem agitirati ne za to, ne za ono, in ker so morda meni nepoznane firme ravno tako dobre, kot one, ki jih dobro poznam, naj to pustim na strani, saj v takem slučaju vsakdo lahko sam poišče, kake harmonije razne tvrdke pošiljajo v svet. **Fr. K.**

Kratek pregled glasbe starih narodov.

Piše Fr. Kimovec.

Vsak narod ima svoje posebnosti, ki ga ločijo od drugih narodov, vsak ima svoje posebne navade, svoje posebne nazore, vsak ima svoje posebne težnje, svoje posebne pravljice in pripovedke in vsak ima svoje posebne zabave. — Za to ni treba izrednih dokazov, to zremo brez težave iz njihove zgodovine. Ni nam treba samim opazovati, to lahko posnamemo iz njihovih opisov, saj imamo dandanes dovolj dobrih in zanesljivih knjig tudi o jako oddaljenih narodov.

Kakor pri drugih stvarih, taka je tudi pri glasbi. Ne smemo misliti, da ugaja dandanes vsem narodom jednako, o ne; kdor bi to mislil, ta bi se jako motil.

Kako hitro se n. pr. razloči kaka ruska kosaška pesen od naše domače slovenske; ako slišiš jedno za drugo, takoj boš rekel: ta je čisto drugačna, kakor ona; ta je tako ljubka in mila, ona pa nekako melanholično vzburljena, strastna.

Vsakdo bo takoj razložil koral od navadne pesni, bodisi cerkvene, bodisi posvetne.

Če se torej še dandanes glasba raznih narodov tako razloči druga od druge, koliko bolj se je morala razlikovati v prejšnjih časih, ko se narodi niso mogli tako približevati, ko je bil vsak sam zase takorekoč zaprt, osamljen, ko ni prišel veliko v dotiko z drugimi narodi in se tudi ni mogel od njih veliko naučiti.

Dandanes se narodi duševno vedno bolj približujejo; kar je bilo nekdaj last le enega naroda, to imajo sedaj že tudi drugi, ki živé s prvim v dotiki. Vpliv enega naroda na drugega se kaže tako očitno, da ga ni mogoče tajiti.

V starih časih se to ni godilo v toliki meri, zato je tudi vse, kar imamo iz onih časov, bolj izvirno in samostojno, kakor pa dandanes, ko gre v marsičem povsod po enem kopitu. Na teh starih ostankih se ne pozna tolik vpliv različnih narodov, tu se še dobro kažejo posebnosti posameznih narodov.

Tudi glasba je bila v teh časih pri raznih narodih precej drugačna, kakor pa sedaj. Le žal, da nimamo iz onih temnih dob o glasbi veliko poročil in ostankov, ki bi iz njih mogli sklepati na glasbeno stanje v onih časih. Vendar jih je toliko, da vsaj približno spoznamo, kako daleč so stari narodi dospeli v glasbeni izobrazbi. O nekaterih pa tudi precej natanko vemo, kako glasbo so imeli.

Iz pravljič in pripovedek spoznamo, da so vsi narodi pripisovali izvor glasbe raznim božanstvom. Skoro pri vseh se nahajajo pravljice, ki nam pripovedujejo, da je kak bog seznanil ljudi z glasbo.

Indi pravijo, da jim je bog Brahma sam poslal po svojem sinu Manu glasbo in glasbenike. Njegov polubog Nared je bil prvi umetnik na „vino“, ki je bilo kitari podobno glasbilo s sedmimi strunami. — Tudi izvor raznih pesnij in napevov so pripisovali Indi bogovom. Zato se tudi nikdo ni smel drzniti, da bi kaj prenarejal te svete napeve, zakaj indijski duhovniki brahmani so jih strogo in vestno čuvali. Prav to je tudi vzrok, da je indijska glasba nekako okorela in da je še dandanes skoro na isti stopinji.

Grkom je zviti in iznajdljivi Hermej slučajno iznašel glasbeno orodje. Sprehajal se je ob obrežju neke reke in zadel ob školjkino lupino, ki je bila preprežena s posušenimi kitami. Hermej jo je pobral in začel brenkati. Po tej školjki je napravil liro in jo podaril Amfionu. Amfion se je marljivo učil v glasbi in petju in se naučil toliko, da je Apolon sam rad ž njim občeval in se često pogovarjal o glasbeni umetnosti. Ko je prišel Amfion z bratom Zetom pred rojstno mesto Tebe, ki še ni imelo obzidja, je sklenil s pomočjo svojega brata utrditi mesto. Zet je lomil velikanske skale, Amfion je pa igral na liro in pel, in glej, skale so se začele same gibati, druga se je zavalila na drugo, in v kratkem času je bilo mesto obzidano. Ker je Amfion iznašel liro s sedmimi strunami, imele so Tebe njemu na čast sedmero vrat.

Orfeju je Apolon podaril liro. Znano je, da jo Orfej tako lepo sviral nanjo in tako krasno pel, da so ga prileteli ptički izpod neba poslušat in da so divje zveri prihitele iz svojih brlogov k njemu, drevesa so se začela gibati in se mu približevati in celo skale so se dvigale in privalile ga poslušat.

Omečil je celo podzemske bogove, da so mu dali umrlo ženo Evridiko iz onega sveta nazaj.

Pa naj bo dovolj zgledov za naziranje starih narodov o izvoru glasbe, saj se iz navedenega lahko razvidi, da so bili vsi stari narodi preverjeni o božanstvenem izvoru glasbe. Lahko bi navedli še Kitajce in še mnogo drugih narodov, toda ne smemo se ozirati na malenkosti, ampak tu gre za to, da spoznamo glasbeno stanje pri najbolj starih narodih.

Navedene pravljice nam pa kažejo še vse kaj imenitnejšega; kažejo nam, kako so stari narodi cenili glasbo, te pravljice so najboljši dokaz, kako spoštovanje so imeli stari narodi do glasbe.

A niso je le cenili kot dar božji, spoznali so v njej tudi velikansko moč in neizmerni vpliv na razvoj in omiko človeške družbe. Zato so jo pa tudi vsi vestno čuvali, da se ne bi zatrosilo kaj slabega vanjo.

Že Konfucij, največji modrijan kitajski, je uvidel, da je glasba velikega pomena za vsak narod; rekel je celo: „Ako hočeš zvedeti, ako je kaka dežela dobro vladana in ako ima dobro omiko, poslušaj njeno glasbo.“

Kitajci so pripisovali glasbi moč, da more pomiriti vzburjena čuvstva in srce, imenovali so jo: „izraz duševnih občutkov.“

Kako moč so glasbi pripisovali Grki in drugi, o tem se piše povsod. Naj omenim med drugim Platona, ki pravi o glasbi: „Nobena stvar ne sega tako globoko v dušo, kakor ritem in harmonija, pa tudi nobena tako globoko v njej ne obtiči; zato dobra glasba človeka omika, slaba ga pokvari. Podobne misli izraža tudi Ciceron. Velikanski vpliv glasbe na človeško srce nam kaže tudi sv. pismo, zlasti v zgodbi o Savlu, ki mu je David z brenkanjem tolažil od hudobnega duha vznemirjeno srce.

Podobnih izrekov in zgledov bi navedli lahko še celo množico, toda naj bodo ti dovolj, da spoznamo naziranje starih o glasbi.

Poglejmo pa, kaka je bila glasba sama pri njih. — Omenili smo zgoraj, kako visoko so jo cenili Kitajci.

Toda dasi so spoznali, kolike važnosti je, dasi so njihovi učenjaki poznali vse glavne znake v škali, vendar niso rabili in še sedaj ne rabijo cele škele; izpuščajo namreč četrti in sedmi ton v škali, to je kvarto in septimo. Zaradi tega nedostatka kitajska glasba ni v teku tisočletij prav nič napredovala, temveč ostala vedno na isti stopinji: še dandanes je taka, kakor je bila pred tremi tisočletji.

Kaj je vzrok temu nedostatku, nisem mogel zvedeti. Bali so se bržkone polovičarstva, zakaj kvarta in septima bi tvorili prva s terco in druga z oktavo, poltone. Iz hrepenenja po popolnosti so izpustili raje dve mesti v škali, da bi le ne rabili poltonov. — Toda to hrepenenje je bilo napačno, prišli so z dežja pod kap. Njihova škala nima poltonov, to je res, toda škala sama ni cela; podobna je po potresu porušeni hiši, ki ni za nič drugega, kakor da se podere in na novo sezida.

(Dalje prih.)

Nasvet za nabavo novih orgel.

Onoge občine oziroma cerkvena predstojništva se pregrešijo pri nabavljanju novih orgel, da vsled štedljivosti godalo premajhno in tudi z bolj omejenim številom spremenov nabaviti dadó. Izdelovalci orgel so sami krivi, ker obljubijo napraviti zelo dobro in izvrstno godalo; vendar pa iz strahu pred konkurenco znižajo njihovo ceno, da bi jih drugi v tem ne prekosili. Zraven tega pa skrečijo dovoljno število vlakov. Nobeden, lahko rečem, si ne upa nastopiti, da si dobro razume svojo stroko, da bi prepričal občino. Kajti vsak dobro vé, da ne žanje družega, kakor srd in sovraštvo. Ako se izpustijo vlaki, se morajo zato nadomestiti na drug način. Navadno dobé vlaki večje menzure, mnogokrat tudi večji veterni tlak. Posledica tega je, da postane intonacija močna in zelo prisiljena, ter trpi topenje raznih glasov in jednota v obče pomanjkanje sape. Imenitna mehka intonacija bi morala orgle odlikovati, katera se pa, kar je umevno, razgubi.

Moč glasov pri orglah ne sme odločilna biti za spremene. Iz muzikalčnih vzrokov se mora na to paziti, da ostane ono razmerje glasov ohranjenih i pri posameznih manualih i pri pedalu v vseh stopinjah sape. Škoda, da niso izdelovalci v tej stroki glasbeniki, da bi to zahtevanje sami od sebe dopolnili.

Oktav-kopel, posledek cevne pnevmatike se ne sme nikakor zavreči. Z nabavljanjem teh se prihranijo drugi spremeni, ki so mnogo dražji. Ti vzbujajo velikanske zvočne efekte in stopnjujejo z bogastvom različnih glasov pri večjih orglah celo brez mere. Pri vsakih orglah in pri vsakem nabavljenju se ne dado porabiti. Žalibože, vsled nerodnih in neprikladnih nabav oktavkopelnov se je že toliko grešilo, da bi bilo mnogokrat boljše, ako bi v nekaterih orglah nikdar ne gospodarili.

Orgle na jeden manual so za sedanji čas samo za silo in bi se principi-
pijelno ne smele več izdelovati, ker se dá na njih le najmanjši in zelo malo vreden del orgelske literature izraziti. (Da bi pa ne razumeli dvomno, ome-
njamo, da se to zahtevanje tiče božjeslužbene literature.)

Najmanjše cerkvene orgle bi ne smele imeti nič manj kot šest glasečih spremenov, med temi mixturo in samostojni 16 čeveljski bas. Ona napravlja godalu prazničen in vzvišen lesk, ta pa veličastno in dostojno podlago. Naj-
pri-
priljubnejši spremeni: „dolce“, „aeoline“ in „vox coelestis“ se smejo le tedaj porabiti, če so najpotrebnejši spremeni zastopani in ako je na akustični pod-
lagi ali na zahtevanje orgelski načrt popolnem dopolnjen.

Kvintni glasovi, ki se rabijo za zgoščenje in spopolnitev skupnih glasov pri polnih orglah, manj močnem mešanju spremenov in ako po harmonični po-
stavi, basirajo zgornje glasove. Pogrešajo se pri orglah sedanjega časa. V večjih delih manjka kot skupnega uda 8 in 4 čeveljskih manualnih glasov, kakor 16 in 8 čeveljskih basov. Glas, kateri je pri močnejših zvočnih razmerah iz raznih oktav zložen ali navzgor samo jednostransko z mixturami zgoščen, ne more nikdar zadostiti. Tudi neveščaki to občutijo, *po veliki orgli*.

Jezični glasovi ali cevni izdelek (Rohrwerk) se porabljajo bolj v srednjih in večjih orglah in to pa tedaj, ako dopušča to prostor in delo. Zelo važna zahteva za dober uspeh jezičnih glasov je ta, da niso preglasni in se z ustnimi

popolnem vežejo. Dotični dajejo godalu prešinjajoč in brilanten učinek. Glas dobi jedernost, polnoto in živ kovinski glas, precej nasičen odmev, kakor se ne more nikdar po mixturah tudi približno doseči. Ta izgubi neko trpkost, katera je le nekaterim skupno delujočim labialnim glasovom lastna. Če končno pomislimo, da jezični glasovi v nižini moč prejemajo, v višini pa jo oddajajo, kar je pa pri labialnih glasovih ravno narobe, se ne bomo dalje zoperstavliali prepričanju, da moremo samo s trdnim in dobro premišljenim zastopanjem obeh glasov kaj popolnega izgotoviti.

Odsvetovati se morajo odločno glasovi močnega pritiska (Hochdruckstimme), ker oni, da krajše povemo, vsem orhestralnim zakonom nasprotujejo.

Kar se pa s polnoštevilnim orhestrom izrazi, se ne more nikdar z orglami izraziti. Vsak dober in izkušen dirigent vé, da se morajo piskači popolnem strinjati z goslarji v glasu in v intonaciji. Kar se pa tiče stranskih spremenov pri popolni napravi manualnih kopelnov, bi moralo biti ravno toliko pedalkopelnov kakor manualov.

Dobrih stoječih kolektivov proti manjšim glasovnim gručam, kakor vseh glasov posameznih manualov in pedala, vrh tega še polnih orgel se posluževati, je brez namena. Malokdaj dosežemo s tem zaželeni zvočni uspeh; kajti kralu je eden ali več vlakov preveč, zdaj zopet premalo. K temu ostaja ročno registriranje kopelnov premalo ali celo nič prihranjeno. Manj izobraženi orglavci se slednjič tako privadijo kolektivov, da nazadnje samo na to igrajo, registriranje na orglah pa popolnem pozabijo. Pravi orglavec, ki mnogo ceni dobro godalo, se ne sme zadovoljiti z občnim mešanjem zvokov, ampak mora vedeti, kaj hoče zaigrati in katere vlake ali spremene da ima odprte. Bolj ko kolektivi se priporočajo „proste kombinacije“ kakor za manjše, tako tudi za večje orgle, ker obdajajo zraven vseh glasov tudi kopelne. Orglavec se pri teh nahaja v prijetnem stanju, ker lahko, brez da bi rabil pomoči drugih, po svoji volji registriranje pripravi in v poljubnem trenutku peti pusti.

K stranskim vlakom spadajo slednjič tudi General- ali Registerschweller in Jalousieschweller. Ta nabava je v zahtevanju naše skupne orgelske literature odločno vtemeljena; najmanj se more pri večjem orgelskem izdelku tem veličastni sredstvom odpovedati.

Da, pri orglah s postranskimi vlaki se zamore mnogo kombinacij napraviti, posebno tedaj, ako je igralec več izvajati umetni ali moderni „Trio“ na dveh manualih in pedalu. Kratkega navodila naj bi se posluževali vsi oni krogi, ki imajo nalogo skrbeti za dostojne orgle v cerkvi.

Karol Bervar.

Dopis.

Spodnje Štajarsko. — Prošnja za pomoč v napravo novih orgel in v prenovljenje misijonske cerkve Sv. Jožefa nad Celjem. Pred. gg. misijonarji bodo 8. septembra leta 1902 pri sv. Jožefu nad Celjem obhajali 50-letnico, odkar tako neumorno in sadunosno delujejo v naši škofiji v čast Božjo in rešitev neumrjočih duš. Da se to praznovanje vredno in dostojno vrši, namerjavajo gg. misijonarji napraviti nove orgle v čast presv. Rešnjega Telesa in sv. Geecilije in prenoviti misijonsko cerkev.

Udje bratovščine vednega čiščenja presv. Rešnjega Telesa so že dalje časa tako srečni, da molijo vsako nedeljo (razven 2. nedelje meseca) in vsak zapovedan praznik eno uro v

tej cerkvi sv. Jožefa pred izpostavljenim najsv. Zakramentom. Gg. misijonarji nam pri tej priložnosti altar silno lepo okinjačo in mnogo mnogo gorečih sveč nam oznanja očitno pri-
čujočnost Najvišjega.

Da bi se naša bratovščina za to preveliko dobroto hvaležno skazala, vabi s to prošnjo vse hvaležnike, da prav zdatno pripomorejo čč. gg. misijonarjem v napravo novih orgel in v prenovljenje njihove cerkve.

S to prošnjo spolnuje „bratovščina vednega čiščenja“ veselo svojo dolžnost, katere je: „goreti za čast presv. Rešnjega Telesa in za lepoto hiše božje, ter za lepšanje revnih cerkv“. V to število „revnih cerkv“ se mora gotovo uvrstiti tudi cerkev sv. Jožefa nad Celjem, ker je popolnoma revna in nima nobenega premoženja.

S to prošnjo dajemo tudi vsem hvaležnim priložnost, hvaležnost svojo dejansko potrditi. Kdo še ni skusil milih dobrot čč. gg. misijonarjev? Komu ni znano, kako neizrečeno goreče da misijonarji delajo po misijonih? Kdo šteje kapljice potu, ki jih po leti prelijejo! Kdo more razumeti, koliko mraza da po zimi prestanejo! in vse to — da rešijo dušo. O kako neumorno veliko so tudi misijonarji doma storili v minulih zadnjih 50 letih! Koliko duhovnih vaj vodili, koliko grešnikov z ljubim Bogom po dobrih dolgih spovedih že sprijaznili; resnično, delovanje misijonarjev je čez mero mučno — nadčloveško je.

Zatorej, o hvaležna srca, o le veliko in obilno darujte popolnoma revni misijonski cerkvi sv. Jožefa! Obilo naj vsak da!

Udje „bratovščine vednega čiščenja presv. Rešnjega Telesa“ celjskefare.

V Celju, na praznik sv. Jožefa 1901.

Opomba. Darovi ter obilni darovi naj se blagovolijo pošiljati naravnost po pošti ali po popolnoma zanesljivih pobožnih osebah čč. gg. misijonarjem pri sv. Jožefu nad Celjem. (Sp. Štajarsko.)

Razne reči.

— Dne 24. febr. pokopali so v Oettingen a/Ries enega najstarejših orglarjev, g. C. F. Steinmeyer-ja, ustanovitelja dobro znane orgelske tovarne Steinmeyer & Comp. Bil je blizu 82 let star. Prišel je svojo stroko l. 1847 z enim pomočnikom in pičlimi sredstvi, a v teku let jo je z neumorno marljivostjo in poštenostjo do naročnikov povzdignil tako, da slovi danes po vsem svetu. Steinmeyer se sme po vsi pravici kot praktični orglar kosati s svojimi slavnimi tovariši, kakoršni so Cavaille-Coll, Merklin in Walker. Glédé solidnosti tvarine, značaja, intonacije in barvenosti tonov spada ranjki med najboljše mojstre! R. I. P.

— „Kako da evropski vladarji pojo“, vé povedati „Cri de Paris“: Evropski vladarji ne pojo le, temuč so celo nadarjeni pevci; tako n. pr. je nemški cesar Viljem izvrsten baritonist. Španska kraljica bi bila postala sloveča pevka, da ni prišla do vladanja; ima čudovito lep mezzosopran. Ranjka angleška kraljica Viktorija je bila tudi pri dobrem glasu; njena glasbena učiteljica je bila Patti. Oskar II. švedski kralj je šibek tenorist. Car Nikolaj ne poje nikdar; le žvižga. Toda Abdul-Hamid je izvrsten glasbenik in skladatelj nabožnih skladb; ima monumentalne orgle, na katerih rad igra brez pripravljanja. Ferdinand bulgarski poje bas; Leopold belgijski je v mladih letih pel tenor, in ima nenavadno dober glasbeni spomin, tako da na glasoviru brez spodtikljeja igra vsega Wagnerja. Viktor Emanuel III. prepeva (pač nekoliko napačno) le žalostne pesmi. Nizozemska kraljica Viljelmina sovraži glasbo; ne more prenašati, ako blizu nje muzicirajo; njen mož, kateri je strasten prijatelj glasbe, bo moral veliko žrtvovati, ako bo hotel svoji ženi dopasti.

Oglasnik.

Te Deum laudamus za 4 mešane glase ali za 1 glas z orglami po napevu „Hvala bod Gospod Bogu!“ zložil Ant Foerster op 58. Skladba je izšla v drugem natisu. Pristav ljamo samo, da se stavki z dvojim tekstom najbolj izvajajo, ako se prvi tekst poje „Solo“ z orglami, drugi pa „Tutti“ oboje enoglasno; enako tudi se lepo posluša „Te ergo quaesumus“ enoglasno. Pevci pojo najbolje iz partitur, ki se dobivajo po 50 vinarjev (ali 25 kr.).

Današnjemu listu je pridana 4. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.